

ЈОВАН ШУМКОВСКИ

Барањето за претставување / градење на структурата на сликата претставата во досегашниот развој на историјата на уметноста е означено со бројни обиди. По правило се покажува дека конечното определување на делото доаѓа од односот меѓу оваа структура и концепциско-содржинската позадина. Имено, би требало да се разликува структурата на предметот на претставата и структурата на претставата. Првата подразбира определување преку формата, бојата, композициските соодноси — така би ја детерминирал Пикасовата „Госпоѓиците од Авињон“ и делата од дваестите години наваму, сликите на припадниците на метафизичното сликарство, надреализмот — во кои главно поаѓалиште при создавањето на сликата е испитувањето на структурата на предметот на претставата; од друга страна тоа не подразбира исклучиво предметно сликарство: оптичките композиции на Вазарели, како и акционите слики на Полон се добри примери.

Структурата на претставата би поаѓала од тоа што се случува при создавањето, независно од поаѓалиштето. Истражувањето на можна рекомпозиција, греструктурирање или разградување на иницијалната претстава ја надминува истата преку новите содржини и конотации кои се добиваат. Делата на новата уметничка практика го задржуваат општото определување како скулптура поради тродимензионалноста на изведбата, но сите овие конотации кои следат ги определуваат како самостојни ентитети; или претставите на планината Сен Виктор на Сезан, а особено остварувањата на лучистите и рејонистите. Во случајот на последните најјасно се согледува определувањето на структурата на претставата доаѓајќи го при тоа и обидот да преку оваа структура (или начин на структурирање) на претставата се материјализира нематеријална претстава.

Согледувањата од анализата на делата на Шумновски би гравитирале кон ова последно определување. Структурата на претставата кај него се пронаоѓа во формалната (раз)градба на претставата, нејзиното рекомпонирање и нагласување на колористичната обработка. (така специфична за него). Поаѓајќи од интересот да претстави атмосфера на визуелно доживување од минатото тој приоѓа кон негова реконструкција, но сега барајќи го нематеријалното во неговото постоење. Искрешените и искршени геометризирани плохи и линии кои ни откаде и никаде не доаѓаат, излегуваат или одат добиваат на монументалноста не поради големините на форматот, туку поради збиената енергија и соодветен психолошки набој кој ги определува. Поливалентната колористичка надградба овозможува, како опонент на статичната набиеност на геометризираниите плохи, вкупниот впечаток да оддава на некој начин контролирана динамика. Тоа е предуслов да се создаде чувство за атмосфера на нешто напнато, во исчекување, атмосфера со примеси на мистина на просторот кој го нема, а силно се насетува. Таквата метафизичност, како основна цел и краен производ на вавната структура на претставата, како спротивност на искршената и динамичната формула и колористичка структура ја исполнува дуалистичната природа на постоењето на работите. Бидејќи, не е можно да се отргне од впечатокот и чувството на раскинатост, експресија или префинетост на колористичното градење (користејќи ги сите средства кои најблиску би ја допреле суштината

на поставениот проблем), а да не се праша „што е позади таа завеса“? (Л. Андерсон). Значи таквата структура на претставата не води стопостотно кон апстрактно дело, иако тоа е тоа. Граничењето со апстрактното, предметното го оддржува токму преку оваа атмосфера која произлегува од сите наведени компоненти.

Оттука циркумот на уметничкото обликување е затворен. Предметот од кој е појдено се реализира и рекреира преку уметничкиот чин, останувајќи во значењето на уметниковиот избор и транспонирање. А начинот на транспонирањето кај Шумновски (особено чувството за боја) им дава, преку својот начин на структура на претставата, на неговите слики право на долг живот.

Небојша Вилиќ

Музыка
на тему
вспомогательная
государственная.

тираж
200

ЈОВАН ШУМКОВСКИ

Роден 1962 во Скопје. УПУ завршил 1980 г. во Скопје. Факултет за ликовни уметности (на отсеко за сликарство) 1986 г. во Скопје.

Адреса: Титовоужичка 13 91000 Скопје тел: 228-810.

Самостојно излагал:

1985 — Кул. дом Григор Прличев Охрид, Ликовна гал. Т. Велес,
Културен дом Штип. „Експресија во слика“
заедно со Б. Маневски и С. Соколовски.

Групно излагал:

1985 — Изложба на студенти од ФЛУ Скопје. Галерија АЛУ
Белград.
— „Наши достигнуања“ Денови на млади творци од СРМ.
Дом на младите „25 мај“ Скопје
Дом на култура „Бели Мугри“ Ночани.
Дом на култура „Марно Цепенков“ Прилеп.

1985/86 III Биенале на југословенскиот студентски цртеж
Галерија студентски град Белград.

1986 — Југословенска културна манифестација „Заедно“ Сарајево.
— „Во пресрет на младоста“ заедно со Б. Маневски,
С. Соколовски и С. Шуловиќ Дом на ЈНА Скопје.
— ХLI годишна изложба на ДЛУМ даут пашин амам
Скопје.
— Сликаство мал формат Центар за култура и информации Скопје.
— „Состојба 86“ Дом на младите 25 мај Скопје.
Анвизиции 6 МСУ Скопје.

1987 — „Југословенска документа 87“ Колегиум артистички
и Скандерија Сараево.
— Дипломирани студенти 86/87 Дом на ЈНА Скопје.
— XIV Југословенско биенале на млади.
Модерна галерија Ријена.
— Завршени студенти од ФЛУ Длунов салон Скопје.
— Смoтpa на југословенска уметност — „Мермер и звуци“ (осам пута шест) Изложбени павиљон „Нъз Милош“ Арангеловац.
— Македонско биенале на млади 87 МСУ Скопје.
— IX Триенале на југословенски современ цртеж.
Галерија „Ликовна јесен“ Сомбор.

1. „Двапати нулиси и земја“ 1987
масло на платно 162 x 260
2. „Лепенки во црвеницата“ 1987
масло на платно 162 x 260
3. „Помеѓу небото и тревата“ 1987
масло на платно 162 x 130
4. „Предел со поделена улога“ 1987
масло на лпотно 130 x 162
5. „Случај на реконпонирани планини“ 1987
масло на платно 130 x 162
6. „Неприсатност“ 1987
масло на платно 150 x 110
7. „Одблесочи — СР“ 1986/87
масло на платно 162 x 260
8. „Лепенки во црвеницата 1986/87
масло на платно 130 x 194
9. „Помеѓу небото и тревата“ 1986
масло на платно 130 x 194
10. „Нок меѓу суша и шаренило“ 1987
масло на платно 130 x 194

Издавач:

Дом на младите „25 Мај“
Кеј „Димитар Влахов“ б. б.
91000 Скопје, Југославија
тел. 091/233-401, 233-755, 238-558
за издавачот: Гоце Димовски
Сектор за уметничка програма.
одговорен уредник:
Глигор Стефанов
Ликовна програма, Галерија
Стучен соработник: Зорица Лојпур Богдановска
Јован Шумковски, слики, 17. XII. 1987 — 10. I. 1988
Предговор: Небојша Вилиќ
Фотографии:
Печати Г. З. „Гоце Делчев“ — Скопје
Тиран: 200 примероци